

Σε τι μας χρησιμεύουν σήμερα οι βιβλιοθήκες, αφού έτσι κι αλλιώς μπορείς να τα βρεις όλα στο Internet; Αυτή η άποψη ακούγεται συχνά από τα σημερινά νεαρά παιδιά. Στη Δημοτική Βιβλιοθήκη του Görpingen, από την αρχή του χρόνου, δίνεται στα παιδιά η ευκαιρία να μάθουν ότι υπάρχουν και άλλες πηγές πληροφόρησης εκτός από το Internet καθώς και ότι οι πηγές αυτές έχουν τα δικά τους πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ακριβώς όπως και το ίδιο το Internet. Στο πλαίσιο της βιβλιοθήκης προσφέρονται εκπαιδευτικά προγράμματα σύγκρισης των μέσων εύρεσης πληροφοριών, και οι μαθητές που μας επισκέπτονται από όλων των ειδών τα σχολεία μένουν πολύ ικανοποιημένοι. Ένα ρεαλιστικό μίγμα θεωρίας και πράξης κινητοποιεί τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στο πρόγραμμα και στο τέλος οι βιβλιοθηκονόμοι τους ακούν κάθε τόσο να διαπιστώνουν έκπληκτοι: «Ε! λοιπόν σε κάτι χρησιμεύουν και τα βιβλία!»

Η Joanna Petsonias παρουσιάζει αυτό το επιτυχημένο πρόγραμμα.

Όλα με το Internet, ή μήπως όχι;

Εκπαιδευτικά προγράμματα σύγκρισης των μέσων εύρεσης πληροφοριών στη Δημοτική Βιβλιοθήκη του Görpingen

Joanna Petsonias

Ένα στιγμιότυπο στη Δημοτική Βιβλιοθήκη του Görpingen: Τρεις μαθητές, 14 περίπου ετών, κρατούν στο χέρι ένα σημείωμα με μισή ντουζίνα λέξεις που τους έχει υπαγορεύσει ο δάσκαλός τους – πρόκειται για το θέμα μιας εργασίας: «Χρειαζόμαστε κατεπειγόντως τα πάντα για την εποχή του Απολυταρχισμού σε σχέση με τη μετανάστευση στον Νέο Κόσμο και επιπλέον τη γιορτή που έγινε στη Βοστώνη με το τσάι, και θα τα θέλαμε όλα από το Internet.»

Αυτό το παράδειγμα αποτελεί μόνο την κορυφή του παγόβουνου. Είναι άραγε ελλιπείς οι γνώσεις των μαθητών σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο των βιβλιοθηκών; Αυτό είναι βέβαιο. Μήπως τα θέματα που τους δίνουν στο σχολείο είναι πάνω από τις δυνάμεις τους; Ίσως. Είναι το Internet η πανάκεια; Οπωσδήποτε όχι!

Καθώς αυξάνονταν οι περιπτώσεις όπως το προηγούμενο παράδειγμα, η ομάδα του παιδικού και εφηβικού τμήματος της Βιβλιοθήκης του Görpingen άρχισε να προβληματίζεται γύρω από τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να προσφέρει στους έφηβους επισκέπτες της βιβλιοθήκης την κατάλληλη ενημέρωση, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν εύστοχα όλων των ειδών τα μέσα εύρεσης πληροφοριών. Σκοπός του άρθρου είναι να παρουσιάσει λεπτομερώς την κεντρική ιδέα και τον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σύγκρισης των μέσων αυτών, στοχεύοντας στους μαθητές όλων των τάξεων του γυμνασίου και του λυκείου.

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Görpingen διαθέτει 96.000 τίτλους σε διάφορες μορφές και ετησίως γίνονται περισσότεροι από 600.000 δανεισμοί. Καθότι είμαστε η μεγαλύτερη δημοτική βιβλιοθήκη στην περιφέρεια δώσαμε τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερη έμφαση στη συνεργασία με τα σχολεία και τους παιδικούς σταθμούς. Το κέντρο βάρους σε αυτή την προσπάθεια ήταν να προωθηθεί η ενασχόληση των παιδιών με το βιβλίο και τα άλλα μέσα πληροφόρησης. Το πρόγραμμα του παιδικού τμήματος της βιβλιοθήκης

συμπεριλαμβάνει μεταξύ άλλων τη συγκέντρωση θεματικών ομάδων βιβλίων και άλλων μέσων πληροφόρησης, τις συναντήσεις με συγγραφείς, νυχτερινές αναγνώσεις, καθώς και ξεναγήσεις για το δημοτικό, το γυμνάσιο και το λύκειο. Στα τέλη του 2003 ξεκίνησε και το πρόγραμμα «νησιά με ιστορίες».¹

Ανακαλύπτω παίζοντας

Βασικό μέλημα των βιβλιοθηκονόμων του παιδικού τμήματος είναι να κάνουν διαφορετικών ειδών ξεναγήσεις. Από το 1998 προσφέρονται, εν μέρει διαφοροποιημένες, τριών ειδών ξεναγήσεις οι οποίες αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Δημοτική Βιβλιοθήκη και Σχολείο».² Πρόκειται συγκεκριμένα για τα μοντέλα «Παιχνίδι και διασκέδαση» και «Ταξίδι ανακαλύψεων» για τους μαθητές των πρώτων τάξεων του δημοτικού, όπου γίνεται κυρίως η παρουσίαση της παιδικής βιβλιοθήκης. Για τις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού προσφέρεται η ξενάγηση «Γαλαξίας» όπου οι εξερευνησεις γίνονται σε ολόκληρη τη βιβλιοθήκη.

Όλα τα μοντέλα στόχο τους έχουν να φέρουν τα παιδιά σε πρώτη επαφή με τη βιβλιοθήκη ανακαλύπτοντας τις δυνατότητές της μέσα από ένα παιχνίδι.

Η απήχηση που έχουν στα σχολεία του Göttingen αυτές οι ξεναγήσεις της βιβλιοθήκης για ολόκληρες σχολικές τάξεις εξακολουθεί να είναι πολύ μεγάλη, ιδιαίτερα στην αρχή μιας σχολικής χρονιάς. Ωστόσο, αυτές τις ξεναγήσεις τις εκμεταλλεύονται πολύ περισσότερο τα δημοτικά σχολεία. Έτσι, το 2003 το 54% των ξεναγήσεων έγινε για τάξεις του δημοτικού, το 19 % για τάξεις του γυμνασίου και μόνο το 6% για τάξεις του λυκείου. Οι υπόλοιπες ξεναγήσεις έγιναν για άλλων ειδών σχολεία.

Μια ιδέα για ένα νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Τα μοντέλα των ξεναγήσεων για σχολικές τάξεις ήταν μέχρι τώρα κατάλληλα για το δημοτικό και ίσως για την πρώτη τάξη του Γυμνασίου. Στόχος μας είναι ωστόσο να προσεγγίσουμε με μια νέα προσφορά και τις μεγαλύτερες τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Μια καθημερινή εικόνα της βιβλιοθήκης: Οι έφηβοι μαθητές είναι στη βιβλιοθήκη και τα απογεύματα κάθονται σε μικρές ομάδες στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους εργασίας και προετοιμάζουν σχολικές εργασίες ή σχεδιάζουν παρουσιάσεις. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που η υπεύθυνη για τις πληροφορίες βιβλιοθηκονόμος έρχεται αντιμέτωπη με ερωτήσεις όπως αυτές του αρχικού παραδείγματος. Φυσικά παρέχεται μεν βοήθεια σε ατομικές συζητήσεις, αλλά πόσο πιο απλό θα ήταν, εάν θα μπορούσαν να προσεγγισθούν οι νεαροί μαθητές σε μια μεγάλη ομάδα, όπως για παράδειγμα με την επίσκεψη μιας ολόκληρης τάξης ;

Είναι προφανής η ανάγκη ενός εκπαιδευτικού προγράμματος που, πέρα από την προώθηση του διαβάσματος, θα μπορεί να καθοδηγεί τους μεγαλύτερους

¹ Σε τακτά διαστήματα, εθελοντές και εθελόντριες διαβάζουν ιστορίες σε μικρά παιδιά ηλικίας από 3 ετών και πάνω στους χώρους της βιβλιοθήκης.

² Βλ. Bertelsmann Stiftung (Hrsg), Lesen fördern in der Welt von morgen. Modelle für die Partnerschaft von Bibliothek und Schule. Gütersloh, Verlag Bertelsmann Stiftung 2000.

μαθητές να χρησιμοποιούν εύστοχα τα διάφορα μέσα εύρεσης πληροφοριών. Δεδομένο είναι επίσης το γεγονός ότι στο υπάρχον πλαίσιο της παιδικής και νεανικής βιβλιοθήκης μπορούμε να εντάξουμε εύκολα ακόμη ένα νέο πρόγραμμα ξεναγήσεων. Και τούτο διότι η βιβλιοθήκη του Görringen καταβάλλει στα προγράμματά της προσπάθειες να επιτύχει εκτός από την προώθηση του διαβάσματος και την απόκτηση γνώσεων για τη χρήση των μέσων εύρεσης πληροφοριών.³

Στόχοι και απαιτήσεις

Το πρόγραμμα πλαίσιο θα διευρυνθεί με ένα παιδαγωγικό πρόγραμμα για τα μέσα εύρεσης πληροφοριών, σχεδιασμένο ειδικά για παιδιά και εφήβους, και θα υπηρετεί τους εξής τρεις στόχους:

- Τα παιδιά θα γνωρίσουν την ποικιλομορφία των μέσων εύρεσης πληροφοριών
- Τα παιδιά θα μάθουν να χρησιμοποιούν τα μέσα ανάλογα με τις ανάγκες τους
- Τα παιδιά θα εμβαθύνουν τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις τους στον τομέα αυτό

Το πρόγραμμα θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις εξής απαιτήσεις:

- Θα πρέπει να έχει σπονδυλωτό χαρακτήρα

Μετά από μια κλασική ξεναγήση οι δάσκαλοι θα μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτή την προσφορά του εκπαιδευτικού προγράμματος, ή εναλλακτικά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα μπορεί να διεξαχθεί ανεξάρτητα από την ξεναγήση και τα περιεχόμενά του να χρησιμοποιηθούν με συγκεκριμένους θεματικούς στόχους.

- Το μέγεθος της τάξης και το είδος του σχολείου

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα πρέπει να μπορεί να διεξαχθεί αποφέροντας καρπούς, ανεξάρτητα από τον αριθμό μαθητών μιας σχολικής τάξης και ανεξάρτητα από το είδος του σχολείου.

- Μίγμα θεωρίας και πράξης

Η βιβλιοθηκονόμος θα κάνει μια παρουσίαση προσφέροντας ερεθίσματα στα παιδιά που θα εργασθούν αυτόνομα για να λύσουν την άσκηση που τους δίνεται και δημιουργώντας ένα κλίμα χαλαρό που θα τα κινητοποιήσει.

- Ομαδική εργασία και τεχνικές

Τα αποτελέσματα δεν πρέπει να προκύπτουν από ατομικές επιδόσεις, αλλά από μικρές ομάδες. Τα παιδιά θα αναπτύσσουν όλα μαζί το θέμα τους και θα

---

³ Για την επίτευξη αυτής της προσπάθειας γίνονται ξεναγήσεις σχολικών τάξεων, προσφέρεται η δυνατότητα δωρεάν χρήσης του Internet για αναζητήσεις μέσω ενός ειδικού προγράμματος αναζήτησης πληροφοριών, προσαρμοσμένου στις ανάγκες των παιδιών, και απονέμεται «δίπλωμα πλοήγησης στο Internet». Επιπλέον έχει σχεδιαστεί μακροπρόθεσμα η διεύρυνση της ιστοσελίδας της βιβλιοθήκης με την προσθήκη μιας παιδικής ιστοσελίδας

το επεξεργάζονται με τη χρήση διάφορων τεχνικών, όπως για παράδειγμα με το επί τροχάδην διάβασμα, την περίληψη και τη σύντομη παρουσίαση.

- Μέσα εύρεσης πληροφοριών και προβληματισμός

Τα παιδιά θα πρέπει στη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος να γνωρίσουν και να διερευνήσουν επαρκώς όλα τα μέσα εύρεσης πληροφοριών ώστε στον τελικό προβληματισμό γύρω από τα διάφορα μέσα να μπορεί ο κάθε μαθητής να κάνει συγκρίσεις, καταλήγοντας σε συμπεράσματα προτού φύγει από τη βιβλιοθήκη .

Οι λεπτομέρειες του προγράμματος

Για την καλύτερη δυνατή ανάπτυξη του προγράμματος και για να μην γίνει ένας σχεδιασμός που δεν θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των σχολείων, η επεξεργασία του έγινε - όσον αφορά στη διδακτική, τη μέθοδο και τα περιεχόμενα - σε συνεργασία με μία διδασκάλισσα ενός σχολείου του Görriingen. Αφού σχεδιάστηκε το πλαίσιο από την πλευρά του σχολείου, τέθηκαν οι δυναμικές θεματικές και έγιναν προτάσεις ως προς τις μεθόδους που θα μπορούν να εφαρμοστούν. Η βιβλιοθήκη από την πλευρά της συνέβαλε αφενός με τις γνώσεις της ως προς τη διεξαγωγή των ξεναγήσεων και αφετέρου παρέχοντας τα απαραίτητα τεχνικά μέσα και διαθέτοντας τους χώρους της. Με τη συνεργασία αυτή προέκυψαν αρκετά πιλοτικά προγράμματα που οδήγησαν στον τελικό σχεδιασμό.

Ένα από τα πλεονεκτήματα αυτών των δοκιμαστικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων ήταν ότι με την ένταξη όλου του προγράμματος στο πρόγραμμα διδασκαλίας του σχολείου οι μαθητές έδειξαν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον.⁴ Το μειονέκτημα ήταν, ωστόσο, ότι ειδικά επειδή οι μαθητές επέλεγαν μόνοι τους το θέμα τους, δεν ήταν δυνατόν να γίνει ένας σχεδιασμός που θα ίσχυε για όλες τις περιπτώσεις. Η βιβλιοθήκη δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του προγράμματος εάν η κάθε τάξη παρουσιάζει κάθε φορά τις δικές της επιθυμίες για τα θέματα που θα πρέπει να αποτελέσουν τη βάση του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Το κύριο συμπέρασμα των πιλοτικών προγραμμάτων ήταν πως ΟΛΑ εξαρτώνται από την επιλογή του θέματος. Για τον λόγο αυτό ορίσαμε τα ακόλουθα σημεία:

- Το θέμα θα πρέπει να επιβάλλει την αναζήτηση πληροφοριών σε όλα τα είδη μέσων εύρεσης πληροφοριών και την εφαρμογή διαφόρων συστημάτων
- Το θέμα πρέπει να ξυπνά το ενδιαφέρον των μαθητών αλλά και να είναι σημαντικό σε σχέση με το πρόγραμμα διδασκαλίας του σχολείου.

---

⁴ Ως συνέχιση του προγράμματος στο σχολείο, μετά το τέλος του εκπαιδευτικού προγράμματος της βιβλιοθήκης, οι μαθητές, δουλεύοντας σε μικρές ομάδες, έπρεπε να διαμορφώσουν μία αφίσα για το θέμα που είχαν επιλέξει για τη συλλογή πληροφοριών στη βιβλιοθήκη. Οι εργασίες αυτές βαθμολογούνταν.

- Οι μαθητές θα πρέπει, χωρίς προηγούμενες γνώσεις και με τη χρήση των μέσων που τους διατίθενται, να φέρουν σε πέρας την εργασία που ανέλαβαν σε συγκεκριμένο μικρό χρονικό διάστημα.

Για τους λόγους αυτούς, η ομάδα του παιδικού τμήματος της βιβλιοθήκης κατέληξε στο συμπέρασμα πως η διεξαγωγή του νέου εκπαιδευτικού προγράμματος θα πρέπει να στηρίζεται σε ένα θεματικό πλαίσιο που ήδη από την αρχή θα υποδιαιρείται σε επιμέρους ενότητες. Το σκεπτικό είναι να υπάρχει ως αφετηρία μια οικεία κατάσταση: Το θεματικό πλαίσιο αντιστοιχεί σε ένα δυνητικό θέμα εργασίας που ο δάσκαλος δίνει στους μαθητές. Προκειμένου να είναι πιο εύκολη η επεξεργασία του θέματος στο περιορισμένο χρονικό διάστημα, μπορεί να τους δοθεί από πριν η θεματική δομή της εργασίας. Εδώ θα μπορούσε η τάξη να σχεδιάσει διάφορα επιμέρους σημεία που θα αποτελέσουν θεματικές ενότητες για τις μικρές ομάδες εργασίας του εκπαιδευτικού προγράμματος της βιβλιοθήκης.

Εργαστήρι⁵ «Όλα με το Internet ή μήπως όχι;»

- Χαιρετισμός και εισαγωγική ερώτηση:
Σε έναν ξεχωριστό χώρο όπου θα διεξαχθεί το μεγαλύτερο μέρος του Εργαστηρίου, η βιβλιοθηκονόμος χαιρετά τους μαθητές και θέτει την εξής γενική εισαγωγική ερώτηση που θα οδηγήσει στο θέμα του προγράμματος: «Ο δάσκαλός σας σας αναθέτει μια εργασία, που θα ψάξετε πρώτα απ' όλα για πληροφορίες;». Με μια σύντομη συλλογή ιδεών που συγκεντρώνονται σε μικρές καρτέλες που θα βοηθήσουν στον συντονισμό των ενεργειών και οι οποίες θα στερεωθούν σε ένα μεγάλο πίνακα ανακοινώσεων, θα σχηματιστεί μια πρώτη εικόνα σχετικά με τις απόψεις των μαθητών. Γίνεται μια σύντομη συζήτηση της εικόνας αυτής, χωρίς όμως να γίνει η όποια αξιολόγηση ή ανάλυσή της.
- Σύντομη διάλεξη με ερεθίσματα για τους μαθητές
Οι απαντήσεις στην εισαγωγική ερώτηση αναφέρονται κατά κανόνα στο Internet. Η σύντομη διάλεξη της βιβλιοθηκονόμου θα ενημερώσει τους μαθητές ότι υπάρχουν πολύ περισσότερες δυνατότητες αναφορικά με τα μέσα εύρεσης πληροφοριών στο πλαίσιο της δημοτικής βιβλιοθήκης. Με τη βοήθεια ενός διαφανοσκόπιου που προβάλλει τα κεντρικά σημεία σε μια οθόνη, οι μαθητές ενημερώνονται σχετικά με τη δομή και τις λειτουργίες ηλεκτρονικών μέσων εύρεσης πληροφοριών (Λεξικά σε CD-Rom και μηχανές αναζήτησης στο Internet) των έντυπων μέσων πληροφόρησης καθώς και του ηλεκτρονικού καταλόγου της βιβλιοθήκης
- Η διατύπωση του θέματος της εργασίας
Μετά τη σύντομη διάλεξη μπαίνουμε στο κύριο θέμα του Εργαστηρίου. Η τάξη θα πρέπει να επεξεργαστεί ομαδικά το θέμα μιας εργασίας το οποίο θα τους

⁵ Τόσο ο όρος «εκπαιδευτικό πρόγραμμα», όσο και ο όρος «ξενάγηση» δεν καλύπτουν κατά την άποψή μας το εύρος του προγράμματός μας. Για τον λόγο αυτό το ονομάσαμε «εργαστήρι»

ονομάσει η βιβλιοθηκονόμος. Το θέμα της εργασίας είναι : αύριο θα κάνουμε μια εξερεύνηση στα τροπικά δάση της Βραζιλίας.⁶

Η προκαθορισμένη δομή της εργασίας περιλαμβάνει τις ακόλουθες θεματικές: Γεωγραφία, προετοιμασία του ταξιδιού γενικά, χλωρίδα, πανίδα, πληθυσμός, κλίμα, διατροφικές συνήθειες, προσέλευση στο αεροδρόμιο, μουσική. Ένας μεγάλος πολύχρωμος πίνακας ανακοινώσεων περιέχει το θέμα και τα επιμέρους σημεία, κατά τα άλλα είναι ακόμα άδειος και στο τέλος του προγράμματος θα πρέπει να έχει γεμίσει με πληροφορίες.

Στους μαθητές δίνονται οδηγίες και εξηγήσεις για το τι πρέπει να κάνουν. Σε μικρές ομάδες θα πρέπει να γίνει η επεξεργασία των επιμέρους σημείων. Οι μαθητές παίρνουν καρτελάκια πάνω στα οποία αναγράφονται συγκεκριμένες ερωτήσεις σε σχέση με τη θεματική ενότητα της ομάδας τους. Τα καρτελάκια αυτά βοηθούν ώστε να περιοριστεί σε συγκεκριμένο πλαίσιο η αναζήτηση πληροφοριών.

Ένα από τα καρτελάκια έχει για παράδειγμα την εξής μορφή:

Είσαστε οι ειδήμονες σε ζητήματα γεωγραφίας.

Επεξεργαστείτε τα ακόλουθα σημεία:

α. Σε ποιές χώρες εκτείνεται το τροπικό δάσος της Λατινικής Αμερικής; Κάνετε το αντίγραφο ενός χάρτη

β. Ονομάστε τις χώρες, τις πρωτεύουσές τους και εξακριβώστε ποια γλώσσα μιλούν οι κάτοικοι της κάθε χώρας

γ. Τι μπορείτε να βρείτε σχετικά με τον ποταμό;

Ένας ακόμη όρος είναι ότι οι ομάδες πρέπει να ασχοληθούν αποκλειστικά με ένα μόνο από τα μέσα εύρεσης πληροφοριών που τους έχουν παρουσιαστεί. Η κατανομή των θέσεων εργασίας για τις ομάδες γίνεται από την βιβλιοθηκονόμο ώστε να αποφευχθεί η έφοδος στα τερματικά για το Internet.

Καθορίζεται ο χρόνος που έχουν στην διάθεσή τους οι μαθητές για την επεξεργασία του θέματός τους και τους επισημαίνεται πως θα πρέπει να καταγράφουν όχι μόνο τις πληροφορίες που βρίσκουν αλλά και τις διαδρομές που ακολούθησαν αναζητώντας τις, ώστε μετά να μπορούν να τις παρουσιάσουν σε ολόκληρη την τάξη.

- Πρώτη φάση

---

⁶ Το θέμα επιλέχθηκε επειδή υπήρχε μεγάλη ζήτηση από την πλευρά των σχολείων για την αντίστοιχη θεματική συγκέντρωση βιβλίων για τα τροπικά δάση. Καλύπτει διάφορα συστήματα αναζήτησης και μπορεί να δομηθεί πολύ καλά σε επιμέρους θεματικές

Σε μικρές ομάδες οι μαθητές εργάζονται χρησιμοποιώντας ένα και μόνο μέσο εύρεσης πληροφοριών. Ο δάσκαλος και η βιβλιοθηκονόμος τους παρέχουν βοήθεια.

- **Πρώτος γύρος παρουσιάσεων στην ολομέλεια:**
Όταν τελειώσει ο χρόνος που έχουν στη διάθεσή τους, όλοι οι μαθητές συγκεντρώνονται και πάλι. Η κάθε ομάδα παρουσιάζει με τη σειρά τα αποτελέσματά της και περιγράφει τη στρατηγική που ακολούθησε αναφέροντας ταυτόχρονα κατά πόσο είναι ικανοποιημένη με τη στρατηγική αυτή. Τα γραπτά κείμενα, οι φωτοτυπίες και οι εκτυπώσεις στερεώνονται στον πίνακα ανακοινώσεων, ώστε να αρχίζει να γεμίζει η εικόνα.

- **Δεύτερη φάση**
Τα αποτελέσματα της πρώτης παρουσίασης χρησιμοποιούνται ως συνδετικός κρίκος με τη δεύτερη φάση. Μπορεί μερικές ομάδες να βρήκαν μόνο λίγες ή ανεπαρκείς πληροφορίες σχετικά με τη δική τους θεματική ενότητα στο μέσο εύρεσης πληροφοριών με το οποίο είχαν εργασθεί.

Για τις περιπτώσεις αυτές έχει σχεδιαστεί η δεύτερη φάση, όπου η επεξεργασία της ίδιας θεματικής ενότητας θα πρέπει να γίνει σε ένα άλλο μέσο εύρεσης πληροφοριών, ή απλά να βρεθούν αντίστοιχα συμπληρωματικές πληροφορίες.

Γίνεται και πάλι η κατανομή των νέων θέσεων εργασίας στις ομάδες, και οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν εναλλακτικές στρατηγικές για την εξεύρεση πληροφοριών. Η φάση αυτή είναι πολύ πιο σύντομη από την αρχική, ωστόσο η μία ή η άλλη ομάδα βρίσκει νέες πληροφορίες.

- **Δεύτερος γύρος παρουσιάσεων στην ολομέλεια**
Εδώ συμπληρώνονται κυρίως οι πληροφορίες που παρουσιάστηκαν στον πρώτο γύρο και θεματοποιείται για μία ακόμη φορά η στρατηγική της αναζήτησης με τη βοήθεια του νέου μέσου ώστε να τονισθούν οι διαφορές σε σχέση με το προηγούμενο μέσο.

- **Τελικός προβληματισμός**
Μετά τον δεύτερο γύρο οι ομάδες έχουν εργασθεί με τουλάχιστον δύο μέσα εύρεσης πληροφοριών και με τη βοήθεια του διαφανοσκόπιου παρουσιάζεται σε όλη την τάξη η στρατηγική της κάθε ομάδας. Η κάθε ομάδα δηλώνει το μέσο της προτίμησής της, το οποίο ήταν κατά την άποψή της το πιο κατάλληλο για την επεξεργασία της δικής της θεματικής ενότητας. Στο τέλος γίνεται η σύγκριση με τις απόψεις που είχαν διατυπωθεί αρχικά.

Οι μαθησιακοί στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν είναι οι εξής:

- Όλα τα μέσα εύρεσης πληροφοριών θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ισότιμα
- Δεν πρέπει να δοθεί κάποια σταθερή συνταγή για την προετοιμασία μιας εργασίας
- Πολύ περισσότερο θα πρέπει να κατανοήσουν τα παιδιά πως το κάθε μέσο έχει τα πλεονεκτήματά και τα μειονεκτήματά του – ανάλογα με το εκάστοτε θέμα.

Πρώτες εμπειρίες

Τα εργαστήρια που διεξάχθηκαν μέχρι σήμερα δείχνουν ότι με το νέο πρόγραμμα καλύπτεται ένα κενό. Πολλοί έφηβοι θεωρούν τον εαυτό τους εξασκημένο χρήστη του Internet. Ωστόσο, στο πλαίσιο του εργαστηρίου συμβαίνει συχνά ειδικά αυτοί οι έφηβοι να έρχονται αντιμέτωποι με προβλήματα που θα μπορούσαν να λυθούν πολύ πιο εύκολα και γρήγορα με τη χρήση ενός ταξιδιωτικού οδηγού. Συνολικά θεωρούμε ότι η μεγάλη διάρκεια του εργαστηρίου (90 – 100 λεπτά) δεν αποτελεί μειονέκτημα, επειδή οι μαθητές είναι συνεχώς απασχολημένοι. Παρακολουθούν με προσοχή τόσο το θεωρητικό μέρος στην αρχή, όσο και τις παρουσιάσεις των συμμαθητών τους αργότερα.

Βλέποντας τον πίνακα των ανακοινώσεων να γεμίζει και να διευρύνεται σιγά σιγά με τα αποτελέσματά του, είναι κάτι που τους δραστηριοποιεί. Θετικά αξιολογούνται και οι σύντομες παρουσιάσεις των μαθητών. Παρόλο που έχουν μόνο ένα σύντομο διάστημα στη διάθεσή τους για να τις διατυπώσουν, οι παρουσιάσεις αυτές είναι πολύ καλές και ως προς το περιεχόμενό τους και ως προς τον τρόπο που τις παρουσιάζουν οι έφηβοι.

Η ομάδα της βιβλιοθήκης χαιρέται ιδιαίτερα που βρήκε τέτοια αποδοχή αυτό το μίγμα θεωρίας και πράξης. Και από τους μαθητές ακούγεται συχνά το έκπληκτο επιφώνημα: Ε! λοιπόν σε κάτι χρησιμεύουν και τα βιβλία!

Το τελικό συμπέρασμα όλων των εργαστηρίων που έχουν διεξαχθεί μέχρι σήμερα είναι ότι τα παιδιά προτιμούν σαφώς το Internet ως μέσο εξεύρεσης πληροφοριών αλλά στην πορεία του εργαστηρίου ευαισθητοποιούνται σε σχέση και με τα υπόλοιπα μέσα.

Η κατάσταση σήμερα

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη του Görringen προσφέρει το εργαστήριο «Όλα με το Internet ή μήπως όχι;» από τις αρχές του 2004. Με αυτή την ευκαιρία ενισχύθηκε η ενημέρωση των σχολείων βασικής εκπαίδευσης. Αν και το εργαστήριο έχει σχεδιασθεί για όλων των ειδών τα σχολεία, ειδικά στα σχολεία βασικής εκπαίδευσης, μετά την έβδομη τάξη υπάρχει μεγάλη ανάγκη για εκπαιδευτικά προγράμματα που συγκρίνουν τα μέσα εξεύρεσης πληροφοριών.⁷

Η ομάδα του παιδικού τμήματος της βιβλιοθήκης ασχολείται με τη διεύρυνση του θεματικού καταλόγου για τα εργαστήρια ώστε να προσφέρει στους δασκάλους περισσότερα θέματα προς επιλογή.⁸

Για να ολοκληρώσει το συνολικό πρόγραμμα εκπαίδευσης των παιδιών, η βιβλιοθήκη ενέταξε στο πρόγραμμά της και την ενότητα που αφορά την προσχολική ηλικία. Εάν οι συνθήκες το επιτρέψουν, θα προστεθεί μακροπρόθεσμα στο πρόγραμμα επίσης και η ενότητα «επιστημονική εργασία» που θα απευθύνεται στις τελευταίες τάξεις του λυκείου.

⁷ Στη Βάδη Βυρτεμβέργη η σχολική εργασία στην 9η τάξη εντάσσεται στην τελική βαθμολογία του απολυτηρίου

⁸ Υπό σχεδιασμό είναι τα θέματα: προσωπικότητες, χώρες / περιφέρειες, εξάρτηση από ουσίες, Αίγυπτος, Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, Μεσαίωνας

Η Joana Petsonias γεννήθηκε το 1977 στο Ostfildern. Από το 1999 – 2002 σπούδασε βιβλιοθηκονομία στο πανεπιστήμιο της Στουτγάρδης. Από τα τέλη του 2002 εργάζεται στη Δημοτική Βιβλιοθήκη του Göppingen και μεταξύ άλλων είναι υπεύθυνη για τα εκπαιδευτικά προγράμματα των χρηστών της, και ειδικότερα του παιδικού και νεανικού τμήματος . E-mail JPetsonias@wernau.de

Πηγή:

Joana Petsonias: Alles Internet, oder?!

In: Buch und Bibliothek, 57 (2005) 1, S. 51 ff.

<http://www.b-u-b.de/>